

Kırkpınar

Her ayın beşinde ve yirmisinde çıkar ilmî, içtimaî, edebî mecmua

İçindekiler

Kahkaha	Hamdi Hakverdi
Çukurova tetkikleri : TÜRKMEN KIZI -Bir roman- II. . .	Ferit Celâl
Tipler : Yaman Adam	Vedat Sadi
Devrin Damgası	Ömer Aziz
Musiki ruhun lisanıdır. IV	I. Bedri
Arkadaşlık	Reşat Sadi
Cemiyetin şirazesini niçin bozuluyor ?	Naci Hakverdi
Dualar	Arif Nihat
Yavuklu (Hikâye)	H. H.

Sayı : 9

Yıl : 1

5 Mayıs 1934

Fiatı :

10 Krş.

Kırkpınar

Her ayın beşinde ve yirmisinde çıkarılmı, içtimaî, edebî mecmua

SAYI : 9

5 MAYIS 1934

YIL : 1

K A H K A H A . .

"Kırkpınar,, , haline göre, etrafında gürültüler yapılan bir mecmua oldu. Bunu istemedik. Biz, daha ilk nushamızda, düşündüklerimizi apaçık söylemiştik :

Maksadımız, Çukurova muhitinde bir fikir hareketine önyak olmak ve ilmî, içtimaî, edebî mevzular üzerinde — samamî bir emeğin mahsulü olarak — yazılan yazıları neşretmektir. İddiadan çok kaçınmıştık.

Birinciye takip eden nushalarımızda, iddiacı olmamaya, bununla beraber mecmuayı daima biraz daha tekâmül ettirerek çıkarmaya elimizden geldiği kadar çalıştık.

Aynı esaslar dahilinde çalışıyoruz ve çalışacağız.

Dört beş aylık zaman zarfında, şuradan buradan cılız, miskin bir iki homurtu yükseldi. Bunlara cevap vermek bizim için bir tenezzül olurdu, homurtuları duymamazlıktan geldik.

Mecmuamız için, bittabi, bir babanın çocuğuna gösterdiği tabii ve meşru alâkayı göstermekteyiz. Onun hakkında düşünülen ve bizce bir kıymeti haiz görünen şeyleri takip ediyoruz. Geçen gün, bilgi ve değerlerine hürmet ettiğimiz bir iki arkadaşın, "Kırkpınar,, ,ın uzun ömürlü olabilmesi için çareler düşündüklerini öğrendik. Bu alâka, — tasavvur halinde kalmıya mahkûm olsa bile — bizi memnun ve mütehassis etmeğe ve cesaretimizi çoğaltmaya kâfi idi.

İki üç gün evvel, bu haberi tamamlıyan yeni bazı şeyler daha işittik : Arkadaşlarımız "Kırkpınar,, , la alâkadar olunması ve ona, — meselâ bir miktar abone tedarik etmek suretiyle — yardım edilmesi hususundaki tasavvurlarını, bu havalinin en belli başlı kültür müessesesi olmıya çalışmak mecburiyetinde bulunan yere haber veriyorlar.

Hiç lâıyk olmadığı halde, memleketin bu kültür müessesesinde bir yer alabilmiş olan, bütün hayatı kulağını tıkayıp sadece çenesini oynatmakla geçen, sözleri kafasından değil dilinin ucundan gelen adamın biri, bu samimî teklifi de — diğer bir çoklarının olduğu gibi — ters anlıyor ve işittiğimize göre :

— Nihayet dehalet etmek mecburiyetinde kaldılar ya ?.

Gibi manâsız ve yersiz bir kibirle kabanyor. Bu teklif, ona, bir ılık tesiri yapmış oluyor !

Eğer "Kırkpınar,, , ı çıkaran gençlerin irade ve enerjileri biraz zaif olsaydı, bir hüsnü niyetin bu kadar fena, bu kadar hor karşılanmasından şimdiye çoktan yese düşerler ve bütün nusgunu Yurt sevgisinden alan iman ve prensiplerine hürmetsizlikte bulunacak kadar zaaf gösterirlerdi.

Fakat çok şükür ki, "Kırkpınar,, , ın hepsi genç olan müessisleri, tamamen bu rejimin, bu kudretli Cumhuriyet devrinin çocuklarıdır. Yosunlu de-

Çukurova Tetkikleri :

“Türkmen Kızı”

— BİR ROMAN —

Muhariri : Ömer Âli " Paşa bey zede,, Adanalı.

Basıldığı tarih : 1307 - 1891 İstanbul, Âlem Matbaası.

— Geçen sayıdan artan —

“Türkmenlerin misafir hakkındaki riyeti, ve muhafazai ırz ve namusa ait hörmeti fevkalâdesi bir radeye kadar ilerlemiştir, göçebelik usul ve âdatına o rütbe tevfiik edilmiştir ki; bir oba veya bir oymağın ikametgâhı olan haymelerden, hattâ en fakirin haymesi önünden geçilsin o geçenler bir atlı olsun, ister beş on atlı olsun, yukarıda bilmünasebe beyan eylediğimiz veçhile kızlar veya yaşlı başlı kadınlar çadırlarından çıkıp istikbal için müheyya bulunurlar. Atlılar iltifat etmez de geçer, giderse “Çadırımızı tepeledi de geçti,, diye bayağı husumet ederler.

relerin kokmuş sularına hiç bir zaman değmemiş olan dudakları sadece Büyük İman kaynağını tanımış ve oradan kana kana içmiştir.

Biz hiç kimsenin merhametine muhtaç değiliz! Bu havalinin kültür müessesesi olabilmeye çalışmak mecburiyetinde bulunan yer, Yurt için samimi dileklerimiz ve tamamen feragatkârane olan çalışmamız ortasında bize elini uzatırsa şüphesiz memnun oluruz. Bize karşı kat’iyen alâka göstermezse, (hiç olmazsa onun içinde, bizim hakkımızda temiz düşünceden mahrum bir iki adamın bulunuşunu gözönüne getirerek) pek kıymetli bir alâkadan mahrum sayılmıyacağımız için müteessir olmayız. Bilâkis, bir eser yaratmak kudretinden mahrum olduğuna bakmıyarak “Kırkpınar,, ı beylik çeşmeye tas uzatır vaziyet ve mecburiyetinde sanmak istiyenlerin haline de kahkahayla güleriz..

HAMDİ HAKVERDİ

Eğerçi berveçhi âdet doğruca çadıra gelirlerse kızlar atlarını tutup, tüfeklerini omuzlarından alarak erkeklerle teslim ederler. Her çadır halkının haline göre kutnu, kumaş velhasıl ipekli mensucattan misafire mahsus olarak müteaddit şilte ve yastık, yorganları bulunduğundan misafirin şahsına göre birden beşe kadar birbiri üstüne şilteler yayıp o nisbette de yastık korlar. Obada ne kadar aksakallı adam varsa cümlesi misafirin nazil olduğu çadıra toplanırlar, eğerçi misafirlerin içinde asalet ve necabetçe maruf bir zat varsa birer birer çadırdan içeri girip Türkmen âdeti veçhile o zata takarrüp ederek birer dizlerini de yere koyarak evzai tazimkârane ile etek öpercesine temenna ederler. Ve cümlesi sıra ile misafirlerin karşısına diz çöküp otururlar. Keza o oymak içinde ne kadar genç, delikanlı varsa derhal temiz entari ve sırmalı aba ve silâhlık, fişeklik ve en güzel tabanca üst tarafından kavuşturarak misafirlerin karşısına dizilirler.

Türkmenlerin; tavrı harekete, konuşmaya, melbusata, eslehayaya dikkat etmek en birinci merakları olduğundan gözlerini misafirlerin vaz ve hareketinde aslâ ayırmayıp sükût içinde ayakta dururlar. ,,

Ve bundan sonra bütün Türkmen ahlâkı izah olunmaktadır. Türkmenlerde tesettür meselesi yoktur. Muharrir bunu şöyle izah ediyor :

“— Kızları da, gelinleri de açık saçık gezmek, bir düğün olsa erkekler içinde elele tutup “halay,, tabir ettikleri ayak oyunlarını oynamak âdetleri iken bir kıza yalnız Allahın emriyle almak için bakılır. Yoksa ne erkeklerin

ne de kadınların öyle bir fili nâmeşru aslâ hatırından geçmez.

Meselâ : bir delikanlı ile bir kız veya bir gelin arasında nameşru bir mülâkat vukuu hiss olunursa oğlan ve kız taraflarının velileri canibinden, kız veya gelin dahi oğlan cihetinin velileri tarafından zükûr ve ünastan mürekkep bir cemiyeti kesire içinde alenen itlâf edilirler. Bunu her iki tarafın ailesi ısrar ile talep eder. Şayet oğlan diğer bir aşiret içine firarile iltica etse, "Aman,, diyen katilleri bile himaye eylemek hilkatında buldukları halde bu misillülâları derhal tutup velilerine verirler. ,,

Romanın içinde bir çok tabir, öz Türkçe kelimeler bulunduğu gibi değerli sözler de var : " Et bulamazsam ayran benimle beraberdir ya... Zenginlerin hiç birisi altın mezara defnedilmemiş, hiç bir kenefe cep dikilmemiştir. Dünyada bırakacağımız şey yalnız iyi bir addır... ,,

Yine bu romanda aşiret kavgalarındaki usulleri, cirit oyunlarının da izahlarını görürüz. Bir kaç kavga türküsünü de şuraya koyuyorum :

*Alçacığın uşakları
İbrişimden kuşakları
Yiğitler kavgaya gelmiş
Hep boşaltmış fişekleri*

**

*Ne yatarsın hecin gibi
Kara bıyık sicim gibi
Ben ağlarım başucunda
Anan kızı bacın gibi*

Türkün ata çok değer biçmekte olduğunu yine romanda görüyoruz. Atların bir çok adları var. Ezcümle "Bozkurt,, gözümüze çarpıyor. Kıza, geline, dağa, taşa şiir söylenir de ata söylenmez mi? İşte Türkmenin at için söylediği bir kıt'a :

*Enişten inerken tavşan büküşlü
Yokuştan çıkarken keklik sekişli
İbser öldürmüş şahin bakışlı
Uğru bedir, bedir yenli kır atım*

Yukardan beri izahına uğraştığım şeyler, Adanalı Paşabey zade Ömer Âli Beyin bize bundan 43 yıl evvel verdiği küçük romanın değerini anlatmağa kâfidir zannedirim.

Ömer Âli Beyin uzun yıllar valiliklerde ömür geçirdiği, bilhassa Balıkesirde çok değerli imar eserleri bıraktığını işitmekteyiz. Son yıllarda İstanbulda hemen hemen yetmiş, seksen yaşlarında bütün mal ve mülkünü Hilâhiahmere teberrü ederek ölmüşlerdir. Bu muharririn daha buna benzer basılmış ve basılmamış bir çok yazıları olması da muhtemel.

İşte Çukurovalı bir muharrir ki milli ruhunu bundan yarım asır evvel duymuş ve bu duygularını uğrıyacağı hiç bir ihmal ve lâkaydiye bakmıyarak kâğıt üzerine mümkün olabildiği kadar koymuştur. Biz bu muharriri ilk milli romancılarımızın başında tutarak onun küzide, temiz hayatını meydana çıkaralım.

Öğrendiğime göre Ömer Âli Bey 1305 yılların doğru İsranbulda intişar eden resimli gazetelerde Adana ve havalisinin âdetlerini, Türkmenlerin hayatını hem de resimli olarak makaleler şeklinde de neşretmiş. Ayrıca bir de siyahatnamesi varmış. Bu eserleri bulmak vazifesi karşısındayız.

Bu suretle millî mevcudiyetimizin kaybolmuş şeylerini ve hem de bu uğurda kafasını, yüreğini vermiş adamları memlekete kazandırmış oluruz.

FERİT CELÂL

tirdiler. Yirminci asrın başlarına kadar serbest fikir ve serbest düşüncelerin doğurduğu hakikat âlemi, bir tek hakikat haline, diktatörlerin kafalarından çıkan hakikatler haline inkılâp etti. Cemiyetlerin düşünen dimağları durdu, bir tek dimağ işlemeğe başladı : Açık gözlerin dimağı..

Siyasî varlıkların istikbali demek olan gençlere, yeni şekiller ve yeni zihniyetler altında yeni fikirler telkin edilmeğe başlandı. Eski tedrisat şekilleri tamamen kof ve manâsız add edildi. Yeni müesseseleri kurmak için büyük eserler vücuda getirememekten doğan bir endişe ile; eski cemiyetin fena taraflarile beraber, şerefli cihetlerini de baltalamak, tezyif ve tahkir etmek moda oldu. Kültürü itibarile yüksek olan Almanya gibi bazı inkılâp görmüş memleketlerde bile, hayret verici derecede gülünç bir takım nazariyeler ortaya atıldı. Bütün dünya insanları aşağılık, ahmak.. Alman milleti ve Alman ırkı, asil, yüksek, kabiliyetli ve Allah tarafından yaratılmış müstesna bir ırk.. Vaktiyle Sina dağından Allahın Musa peygembere Yahudiler için söylediği yüksek hakikatı (!), Alman milleti ve onun başındakiler; el çabukluğuyla kendilerine mal ettiler. Diğer bazı milletler de kendileri için bir gurur ve yüksek bir kabiliyet numunesi olan eski şerefli imperatorlar ve Krallarını unuttular Şanlı imperatorlar şerefsiz hükümdarlar aynı seviyede tutularak yerin dibine geçirildi. Hakikatları olduğundan başka şekilde göstermek, harp sonu dünyasının bir çok cemiyetlerinde bir nevi hastalık halini aldı. Fikirler muayyen çerçeveler içerisine sıkıştırıldı. Düşünülen ve söylenilenden başka şey düşünmek ve söylemek büyük bir cinayet addedildi. İktidar mevkine geçmek veya içerisine girmek, insanların düşünebilecekleri en büyük meslek, ihtiras ve gaye oldu. Bu yüzdendir ki, bir çok deliklere girip

çıkılmış pek çok açık gözler, kalabalık arasından sıyrılarak kıymetleriyle mütenasip olmıyan ehemmiyetli mevkiler elde ettiler. devlet ve millet meselelerine ait, her türlü işlerin mütehassısı olduklarını iddia ettiler. Zengin insanların yatağı olan diyarlardan yazılar yazarak, ilmî, iktisadî, siyasî işlere dair, kendilerinin de bir şeylerden anladıklarını isbat etmeğe çalıştılar. Hiç bir kontrol, tenkit ve tevbihten korkmıyarak, arzu ettikleri gibi boş buldukları meydanlarda acemice at oynattılar, oynatmakta devam ediyorlar...

Milletlerin yarattıkları yüksek şahsiyetlerin etrafında toplanan bu küçük açık gözler, ehemmiyetli bir set teşkil etmektedirler. Kıymetsizliklerinden korktukları için, en büyük tehlike addettikleri gençliği; mümkün olduğu kadar baltalamak, ses çıkartamayacak bir hale getirmek, başlıca vazifeleri oldu. "Yavuz hırsız, evsahibini kaçıtır, fehvasınca, susturdıkları ve fena yollara sürükledikleri gençliğe hücum etmekte, gençliğin kıymetsizliğinden, sessizliğinden şikâyet etmekten de geri durmamaktadırlar. Bu tazyik altında bunalan istikbal neslinin müuevverleri; hep bir ağızdan aynı nekaratı terennüm ediyorlar. Ya fevkalâde basit fikirlerle süslenmiş ve kimseye ait olduğu bilinmiyen bir yaşasın!.. Yahut kadın!.. Romancılar, edipler ve şairlerin vazifeleri tamamen değişti. Yaşasın!.. Demek için eski cemiyeti, eski kahramanları, eski gurur ve şerefli günleri baltalamak lâzım.. Bu yola düşmiyecek kadar kendilerini muhafaza eden şairlerle romancılar da; sar'a nöbetine tutulan meczuplar gibi, hayal hanelerini bir cinayet yatağı veya bir oruspu odası haline getirdiler. Yatağına uzanan ve büyük işler düşünmekten mahrum şair, romancı; elektrik lambasının etrafında vızıldıyan pis bir sineği, büyüte büyüte sarı saçlı, mavi gözlü, beyaz tenli bir dilber dişi haline

Musiki Ruhun Lisanıdır

(Musiki Terbiyesine Doğru)

— IV —

Daha henüz konuşamıyacak kadar küçük olan çocuklarımızın bizi zahiren işitmediklerine bakarak aldanmıyalm. Onların yanında geçen her sözün üzerlerinde esaslı tesirler yapacağı muhakkaktır : Şurasını hatırdan aslâ çıkarmamak icap eder ki hatta değil yalnız konuşmaya ve konuşulan şeyleri anlamaya başlayan çocuklar, kundaktakiler bile doldurmak üzere bir sanat-kârın eline verilmiş boş bir plâk vaziyetindedirler. Yanlarında bulduğumuz zaman o plâklar iyi veya fena sözlerimizle, iyi veya fena hareketlerimizle tabii bir mekanizmanın yardımıyla kendi kendine dolmaya başlar. Bu suretle zaman zaman dolan ve muhiti tahdit edilemeyecek kadar vasi bir sahaya malik olan bu plâklar bir gün

getire bilecek vaziyete düşmüştü..

Harp sonundaki kuvvetliler henüz zayıflamadılar. Fakat zaman geçtikçe hatalarını anlamakta müşkilât çekmiyorlar. Dünya üzerinde ışık salan güneşi kapatmak ne kadar müşkilse, beşeriyetin en kudretli kütlesi olan gençliğin dimağından da serbet düşüncelyi ve serbest söylemeği silkip atmanın mümkün olmadığını takdir ettiler, tazyiklerini azalttılar. Cemiyetin en büyük kuvveti ve milli gayelerin yegâne timsali olan gençliğin kıymeti gettikçe anlaşılmalıdır. Yine anlaşıldı ki, gençliğe muayyen fikirler telkin etmek ve daha yükseğini, daha iyisini düşünmesine mani olmak, cemiyetin yükselmesini istememek ve dolayısıyla irtica vadisine sürüklemek demektir. Hiç şüphe yokturki, sürühalinden millet haline yükselen insanların terakkileri dünya durdukça devam edecek ve olar mütemadiyen hakikatlar peşinden koşacaklardır. Hiç bir

gelecek ki etraftan, bizden almış oldukları parçaları teganni etmeye başlayacaklar ve şahsiyetlerini o parçalar arasından göstereceklerdir.

Eğer büyümiye başlayan çocuklarımızda bazen kendilerine telkin edilmediğini zannettiğimiz hoşumuza gitmiyen bir takım fena itiyatların ve temayüllerin inkişaf ettiğini görürsek — diğer sebeplerle beraber — bu halin en büyük kabahatini kendi ihmalkârlığımızda ve kayıtsızlığımızda aramalıyız. Beşiğinde mütemadiyen duymaz gibi görünerek bilmeden babsının etrafa savurduğu küfürleri dinliye dinliye uyuyan bir yavrucuğun büyümiye başladığı zaman küfürbazlığa meyletmesi kadar tabii bir şey tasavvur

kimse en yüksek hakikatı bulduğunu iddia edemeyeceğindendir ki, bu şekil daima devam edecektir. Harp sonundaki umumî beşerî hareketlerin bozukluğu da, daha uzun müddet sürmeyecektir.

Asırlardan beri hakim yaşamış ve bütün atalarını, kahramanlarını, büyüklerini daima büyük bir kıskançlıkla sevmiş ve muhafaza etmiş olan inkilâpçı Türk milleti, harp sonu düşkünkülüklerinden de kendisini korumasını bilmiştir. Her Türk milliyetperver, yabancı açık gözlerin; nihayet kurtların kuzuya yaptığı şaklabanlıklardan ileri gitmiyen takdir, teveccüh ve puhpuhlarına karşı kanmamış ve daima kendisinden olmıyan insanların kendi iyiliğini istiyebileceğine inanmamak suretiyle Kemalist inkilâbının bütün esaslarını hakikî bir şekilde hazmettiğini isbat etmiştir.

ÖMER AZİZ

edilemez. Ve bu meyil ileride çocuğun normal şuurile alacağı terbiyevî telkinleri bile belki tesirsiz bırakacak kadar onun ruhunda kökleşmiş olacaktır.

Tıpkı bunun gibi annelerin söyledikleri ninnilerin, dadıların anlattıkları masalların da tasavvur edilebildiğinden çok fazla ehemmiyeti vardır. Bütün bunlar çocuğun ileride okuyacağı mekteplerden de, okuyacağı kitaplardan da daha esaslı şeyler temin ederler.

Şu halde aile ocaklarında çocuklar başka şeylerle meşgul olurken işitmiyorlar diye yanlarında münasebetli, münasebetsiz konuşulan şeylerin, mektep sıralarında talebemizin kulak vermediğinden şikâyet ettiğimiz ihtar ve nasihatların mutlaka onların tahşessuurlarında yerleşeceklerini ve günün birinde iyi kötü tesirlerini göstereceklerini daima göz önünde tutmalıyız. Bizim tecrübî ruhiyata istinaden serdettiğimiz bu mütalealar meslekî tecrübelerinden istifade ederek fikir beyan eden bazı terbiye cilerin mütaleaları ile de kuvvetlenmektedir. Büyük Fransız Musiki terbiyecilerinden A. Lavignac çok doğru olarak şunları söylüyor :

“ Musiki terbiyesinde bizi en ziyade alâkadar eden şey, ilk geçen hayatın şekil ve tarzıdır. İlk hayatında çocuğun hariçten aldığı tesirler istikbaldeki zekâsında tecelli edecektir. Sabahın ilk senelerini yaşarken çocuğun teneffüs ettiği hava, içinde bulunduğu muhit ve yanında girip çıkan insanlar bu tesiri husule getiren âmillerin en mühimlerindenidir. Bu cihetleri düşünmeden çocuk büyütülürse onun terbiyesi tehlikeli yollara sapmış olur. Bu iddiamızın tabiiğini tasdik etmek için insanların hattâ bazen bütün hayatları müddetince çocukluklarını geçirdikleri yerde konuşulan veya çok küçük bu-

lundukları sıralarda yanlarında konuşulan lisan şiveselerini muhafaza ettiklerini düşünmek kâfidir. Başka memleketlerde uzun müddet duran bir insan belki eski şivesini kaybedebilir, fakat uzun senelerden sonra doğduğu yere gelince en kısa bir zamanda o insan eski şivesini tekrar elde etmeye kabiliyetlidir. „ (1)

Bu yazılarda yalnız ilk itiyatların değil, şuursuz zannettiğimiz devirlere ait telkinlerin üzerimizde ne kadar kuvvetli tesirler yapabildiklerini görüyoruz. Fakat devam ettiğimiz zaman Lavignac'ın, Rollin'in *Traité des Etudes* ünden iktibas ettiği aşağıdaki satırlarında kanaatlerimize daha ziyade yaklaşan fikirlere rasgeliyoruz :

“ Lisanlarını öğrenmek için koydukları usullerle Romenler bize kendi lisanımızın nasıl öğrenilmesi lâzım geleceğini gösterdiler. Onlar daha beşikte iken çocuklarına lisanlarını temiz ve pürüzsüz bir şekilde dinletmek usulünü takip ediyorlardı. Validelere, mürebbiyelere ve hizmetçilere sıkı sıkı tenbihler yaparlardı, çocukların yanlarında manasız kelimelerle, bozuk bir şive ile mümkün olduğu kadar konuşmalarını tavsiye ederlerdi. Çünkü o zamana ait tesirlerin bilâhare değişmesi mümkün olamayacak bir tabiat tevhit etmesinden korkarlardı. Musikide de hâl aynen böyledir. Beşiğinde daima bozuk sesleri dinlemeye alışmış olan bir bebek bilâhare teganni ederken doğru sesler çıkaramayıp şarkıyı yanlış söyleyecektir. „ (1)

***

İnsan ruhunda musikinın oynadığı rollere temas etmezden evvel şimdiye kadar yazdıklarımız arasında bir kaç mühim noktayı tesbit etmek istiyoruz :

1 — İnsanın zaman ve hadiselerle

[1] Albert Lavignac: l'Education Musicale

ölmeyen bir şahsiyeti vardır.

2 — Bu şahsiyet zaman ve hadiselerin yardımile gittikçe zenginleşir.

3 — Bu şahsiyetin hadiselerin intibaları kendinde aşikâr olan kısmına şuur, bilâkis gizli olan kısmına da tahteşşuur derler. Daha açık söyleyelim zamanla ve yahut derhal unutulmuş hadiseler tahteşşuura ve unutulmayan, akılda olan hadiseler de şuura aittir.

4 — Tahteşşuura geçen hadiselerin mutlaka şuurdan geçmesi lâzım gelmez.

5 — Şuur fizyolojik veya marazi sebeplerden dolayı bozulsa bile tahteşşuur kendi işine devam eder. Buna nazaran :

6 — Çocukluk, dalgınlık, sarhoşluk, delilik... gibi hallerde haricî müessirlerin normal telâkki ettiğimiz intibaları görülmese bile onların izleri tahteşşuurda mütemadiyen çizilmekte devam eder durur.

7 — Bir defa tahteşşuurda yerleşmiş olan bu izler orada ebedileşir ve sırası geldikçe çeşit çeşit temayüller, arzular, hattâ çok kuvvetli saikler halinde kendini gösterir ve aktivitemize tesir eder. (İnsan üzerindeki telkinlerin hâkim tesirlerini bu noktada aramalıdır.)

8 — Şu halde bilerek veya bilmiyerek, isteyerek veya istemiyerek hariçten muhatap olduğumuz hadiselere karşı daima hassas bir halde bulunmaktayız.

Her hangi bir işin tekniğini elde etmek için yapılan meleke ve mümareselerin insanı inanılmıyacak meharretlere hazırlamasındaki sırları, iyi ve kötü misallerin bilerek veya bilmiyerek insanları arkasından sürüklemesindeki sebepleri velhasıl bir kelime ile söyleyelim : İnsan terbiyesinin hareket noktasını bu satırlar arasından çok iyi sezebiliriz.

* *

Şimdi musikinin tahteşşuur karşısındaki vaziyetini tetkik etmeye çalışacağız. Bu işi ilmî cepheden görebilmek için tecrübî mesaiye ve bu mesainin önümüze koyduğu müşahedelere yanaşmak zaruretindeyiz.

Gerçi şimdiye kadar yılan, solucan, arı, fare, fil vs... gibi bir takım hayvanlar üzerinde yapılan bazı tecrübeler musikinin hayvanlara da tesir ettiğini gösteriyorsa da insanlara nazaran çok geri olan hayvanlardaki böyle vuzuhsuz intibaların mütaleası musikî ruhiyatımızın ve musiki terbiyemizin sistem ve metotlarında bize amelî bir rehber olacak kıymetleri taşımadığından biz yine musikinin tesirlerini insanın tahteşşuurunda arıyarak bulmaya daha doğrusu sezmiye çalışacağız.

Bu işte bize yarıyacak olan insanın tahteşşuurundaki gizli melekeleri tetkik edebilmek için makalemizin baş taraflarında da yazdığımız gibi evelmirde bu tahteşşuuru muvakkat bir şuur haline getirmek lâzımdır. Tecrübî ruhiyatçıların bu yolda müracaat ettikleri en iyi vasıta "sun'î uyku — *sommeil provoqué* „ halidir.

Sun'î uyku hali ne kadar çok derinleşirse bu uyku devam ettiği müddetçe insanın şuurlu tezahurat haline geçen tahteşşuur melekeleri de okadar çok fazlalaşır. Bundan anlaşılıyor ki tahteşşuurun az çok gizli taraflarını görebilmek için insanı az çok derin bir sun'î uyku haline koymak lâzımdır. İşte bu sebepten dolayı biz de musikinin tahteşşuurdaki yerlerini araştırırken sun'î uykunun en derin safhalarına kadar nazarılarımızı uzatmak zaruretinde kahyırız. Zira bu yerler ruhun en derin ve erişilemeyecek noktalarına gömülmüştür.

Fakat bundan evvel sun'î uykunun mahiyetini kısaca izah etmek ve bunun için de sun'î uykunun bazı hal-lerine ait bir iki misal vermek icap ediyor.

**

Burada sun'î uykuyu tevlit etmek için kullanılan fennî bilgilerden bahsedecek değiliz. Bu fennî ameliyeler çok derin ve nazik bir ilim üzerine kurulmuş olan vakıfane bir mümareseye ve bir takım fizyolojik ve psikolojik şartlara vabestedir.

Sun'î uyku ile uyumakta olan bir süjenin yanında bulunduğumuz zaman onun tahteşşuuriyle karşı karşıya kaldığımızı unutmamalıyız. Bu sayede süjenin tahteşşuurunu az çok okuyabileceğimizi kolaylıkla anlayabiliriz. Telkin vasıtasıyla bazan ve hatta ekseriya süjelerdeki tahteşşuuri izlerin teşekkülâtına göre bir takım yeni şahsiyetlerin tevlit edilebilmesi de yine bu sayede pekâlâ mümkün ola bilir. Süjeler üzerinde bu cepheden musiki taharriyatına girişmezden evvel bu işle çok alâkadar olan ve telkin ile husula getirilen bu fevkalâde şahsiyetleri bir kaç misal ile izahetmek istiyoruz.

İlk misal Ch. Richet'ten alıyoruz; bu misalde normal halde iken çok dindar, afif, ciddi ve müçtenip olan bir aile kadınının bir iki kelimelik bir telkin ile hoppa, kayıtsız bir bar kızı veya kahraman, cesur, vazifeşinas ve fedakâr bir asker, bir Başkumandan tiplerini en ince teferruatına kadar yaşattığını ve bu esnada normal şahsiyetini büsbütün unuttuğunu görüyoruz:

"Sun'î uyku ile uymakta olan bu Hanıma biraz evvel bir köylü kadını olmasını teklif etmiştik Bu sebepten dolayı kadıncağız elan köylü tipi-

nin mümeyyiz vasıflarından olan asik ve meşakkatli çehresini muhafaza ediyordu. Tam bu sırada kendine bir bar kızı olmasını teklif ettik, yüzü derhal değişti; mütebessim bir hâl aldı ve şöylece söylenmeye başladı: (Etekligimi görüyorsunuz ?.. İşte bunları bana müdür uzattırdı. Bu müdürler de nekadar can sıkıcı oluyorlar ?... Bence bir etek ne kadar kısa olursa insana o kadar iyi yakışır. Bütün bu elbiseler fazla şeyler canım... Bir incir yaprağı kâfi değil mi ?... Sen de benim gibi bir incir yaprağından başka şeylere lüzum olmadığına kanisin değil mi çocuğum ?... Lüsi'nin bacaklarına bak!.. Amma da bacakları var.. Söyle bana bakayım küçüğüm, (gülmiye başlar) sen kadınlardan niçin okadar utanıyorsun ?... Arasına beni görmeye gel bilirsin ki beni her gün..... Vs. „ (1)

Bu ciddi kadına sadece bir bar kızı olması teklif edilir edilmez onun tahteşşuurundan nelerin fıskırdığını bu misal bize çok iyi gösteriyor. Fakat aynı kadına bir Başkumandan olması teklif edilir edilmez sahna yine değişiyor :

"Kendine kumandan olması telkin edildiği zaman kadın amirâne bir tavır alarak şu emirleri vermeye başladı: (Dürbünümü veriniz!.. İyi, iyi. Altıncı zaaf alayının kumandanı nerede ?... Düşmanların karşiki hendeği aştıklarını görüyorum; Kumandan! Bir müfreze alınız ve şu herifleri kovunuz. Bir sahra bataryasını da almağı unutmayınız! (Bu vadide bir müddet konuşarak zabıtlarını tenkit ettikten sonra) Bu zaaf da ne kadar iyi asker oluyorlar! Tepelere çok güzel tırmanıyorlar. (Amirane bir sesle bağırarak) haydi atımı, kılıcımı, getiriniz !... (kılıcımı kuşanır gibi yapar) ileri!... Marş !... Ahhh, yaralandım) „(1)

(Devam edecek)

I. BEDRİ

İzmir : Kız Lisesi

ARKADAŞLIK

Çok sevdiğim arkadaşlarıma

Arkadaş ve arkadaşlık kelimeleri çok kullanılan kelimelerin içerisinde belki de en ön safta gelir. Fakat üzerlerinde en az işlenen mefhumlar da yine bunlardır. Biz burada bu iki kelime üzerinde ufak bir tetkik yapacağız.

* *

Umumî manâda, akranımız olan ve konuştuğumuz bütün kimselere arkadaş der ve aralarında hiç bir fark görmeyiz...

Fakat bu bila tefrik kabul edilen arkadaşlık bizi bir çok sukûthayallere uğratur hiç beklemediğimiz bir zamanda arkadaş dediğimiz kimsenin o kelime ile kabili telif olmiyacak hareketlerini görürüz ve kendi kendimize

— Bir arkadaşın böyle yapacağını hiçte tahmin etmediğimizi söyleriz bizi inciten hareketi yapan kimseye ne için böyle hareket ettiği sorulduğu zaman o :

— Ben bunda arkadaşlığa yakışmayan hiç bir şey görmiyorum cevabını verir.

Ve artık o iki kimse arasında değil arkadaşlık, nezaket icabı selam vermek bile mevzuu bahis olamaz.

Sukutu hayallar belki insanı daha müteyakkiz davranmağa sevk eder. Fakat çok büyük bir bedbiniye sürüklediği de kabili inkâr değildir. Onun için "tanıdık," ve "arkadaş," mefhumlarını temamiyle ayrı tutmak lâzımdır. Bu da görüldüğü kadar kolay değildir.

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi umumî manâdaki arkadaş içerisinde hakikî arkadaş ancak fevkalâde haller sayesinde ayırabiliriz.

Hayatımızın seyri tabii surette cereyan ettiği zaman. etrafımızdaki kimselerin bizimle olan münasebetleri bizi pek alakadar etmez. Fakat hayat seyrinin intizamı bozulan bir kimse,

kendi varlığını ancak muhitinin kendisine gösterdiği alâka ile ölçer.

Meselâ hasta olan bir adam tanıyıp konuştuğu 50 kişiden hiç birisinin kendi sıhhatile alakadar olmadığını görürse kendi mevcudiyetinin dünya üzerinde hiç bir manâsı olmadığını anlar. Bu gibi düşüncelerin de insanı nerelere götüreceği mühtacı izah değildir. Fakat o elli kişiden ikisi her gün eve gelip nasıl olduğunu sorarsa, üçü selam gönderirse ozaman hasta olan adam iyi olduğu zaman o iki kişinin hakikî arkadaşı haber gönderen üç kişinin de uzak arkadaşı olduğu hükmünü verir.

Ve busuretle verilmiş hükümlerden sonra sukutu hayala düşmek tehlikesi hemen yok gibidir. Bütün bu söylediklerimizin temamiyle maddî endişelerden uzak olması lâzım olduğunu söylemeğe hacet yoktur.

* *

Tetkik edilecek olursa görülürki en kuvvetli arkadaşlıklar. mektep sıralarında, askerlikte, ve hapishanede teessüs eden arkadaşlıklardır. Bu da yukarıdaki fikirlerimizi teyit eder; çünkü gerek talebelik, gerek askerlik ve gerekse mahkûmiyet bir insanın hayatını dolduran normal hadiseler arasında yer alamaz. Arkadaşlığı tesis ve takviye eden çok büyük bir amil de düşünüş, seziş ve hissediş birliğidir. Bir kimse, kendisi gibi düşünen, kendisinin hoşlandığı şeyden hoşlanan, nefret ettiği şeyden nefret eden, zevk telâkkileri aynı olan diğer bir kimseye rasladığı zaman derhal arkadaşlık teessüs eder ve bu arkadaşlık pek çabuk kuvvetlenir.

* *

Biraz da arkadaşın kıymetini tetkik edelim, Hakikî arkadaş bize en yakın hatta ebeveynden, kardaştan

Cemiyetin şirazesini niçin bozuluyor?

Bazıları vardır; yanlıp yakılıpta kendilerinden küçük bir mesele sorsanız veya birşey istesiniz ve... Meselâ :

“— Affedersiniz, şu kurşun kalemini yontacaktım, acaba çakınız var mı diye sizi rahatsız edecektim? ”

Deseniz, hapy yuttuğunuzun resmi-dir; size ne idüğü belirsiz paslı bir çakı uzatır ve :

“— Peder merhumdan yadigârdır. Kendisine büyük Fredriğin mabeyincisi maruf bir Frenk dostu hediye etmişmiş! Dikkat ederseniz meşhur “ Zolingen „ markalıdır. Zolingen fabrikasını acaba tanır mısınız? Bu fabrika, Kamçatka'da mühim bir İngiliz fabrikasıdır! Çok mükemmel kumaşlar da dokur! Hatta fakirhanede yalnız bu fabrikanın mamulâtile döşenmiş bir odam bile var. Vaktiniz müsait olur da teşrif buyurursanız orada bir acı kahvemi de içersiniz.. Ve . . . . .”

Artık makara açılmıştır, böylesine çattığınıza da çatacağınıza da bin kerre

dahî yakındır. Çok sevdiğimiz bir arkadaşını kaybetmemek için icabında fikirlerimizden, prensiplerimizden bir çok fedakârlıklarda bulunuruz. Teessüs etmiş en samimî bir arkadaşlığın bile idamesi müteakibî fedakârlıklara mühtaçtır. Fakat bu fedakârlıklar okadar tabii şekilde cereyan eder ki biz farkında bile olmayız, farkında olsak bile başka bir kimse için büyük menfaatlar mukabilinde bile yapmıyacağımız o fedakârlığı seve seve yaparız.

Hakikî arkadaş mefhumunun ifade ettiği arkadaş okadar azdır ki insan bütün hayatınca ancak pek mahdut hakikî arkadaş bulabilir. Onlar bizim en kıymetli şeylerimizdir ve dünyada kendimizin de bir mevcudiyet olduğunu ancak onların bize olan alâkalarıyla anlarız.

Reşat Sadi

pişman olur ve sinirlenirsiniz....

Başka bir gün, meselâ bir mektup zarfı için bilmiyerek bu tiplerden başka birisine yakalanırsınız :

“— Acele postaya yetiştirecektim şu mektubu.. Acaba bir zarf lutfedebilir misiniz? ”

“— Hay hay efendim, zarfın da sözümü olur? Buyurunuz. Hem bu zarfın piyasada eşine raslayamazsınız. Bunu İngiltere Kral sarayı için Madagaskar'da zarf hazırlayan meşhur fabrika hediye etmişti bana. Dikkat buyurursanız, bir köşesindeki refle halindeki taç resmini de görürsünüz. Efendim bu zarfların hamuru, bildiğimiz orman kıvrıntılarile hazırlanmaz. Bu, şimalî Avusturalyanın meşhur Sudan ormanlarında yetişen bir nevi ağaç dallarının hususî surette toplanan yapraklarını Sibiryaya pamuklariyle karıştırarak yapılır! Bunu yapan fabrikatör, bir kaç yıl önce Türkiyeye geldiği vakit, bir tesadüf eseri olarak bendehanede misafir kalmıştı. İşte o misafirliği esnasında bendenize kâğıt imalinde güdülen usuller hakkında çok etraflı izahat vermişti. Haniya, öğünmek için söylemiyorum; bugün memleketimizde de bir kâğıt fabrikası açılacak olsa bu husustaki malûmatım sayesinde bütün dünyada eşî bulunmayacak derecede mükemmel kâğıtlar yapmak kudretini kendimde görüyorum. Hatta bu hususta . . . . .”

Mubarek, çene değılya, sanki üçyüz elli beygir kuvvetinde işleyen bir nalıncı keseri !..

* *

Şu fıkrayı belki bilirsiniz ;

Dünyada bir çok yerleri gezip gören maruf bir seyyah, bir gün bir mecliste, gördüğü yerlere ait bazı bilgilerini anlatıyormuş. O mecliste de, şu yukarıda tasvir ettiğim tiplerden

birisi bulunuyormuş. Seyyah, hangi memlekete ait bir söze başlasa, bu adam hemen lafa karışır, oraya ait yarım yamalak kulaktan dolma ne biliyorsa, yahut ne bilmiyorsa, yuvarlar dururmuş. Meselâ, seyyah Paris'ten bahsederken, bu ukalâ dümbeleği hemen atılır:

“—Ah efendim, dermiş, Paris cidden ne güzel şehirdir. Hele Eyfel kulesi görülecek şey.. Ya Konkort meydanı.. Pek ömür yer.. Ya şu sahillerindeki plajlara doyum olmaz doğrusu ! ..”

Seyyah meselâ, Bombay'ı anlatmağa başlayınca, o yine atılır:

“—Pek hoşuma gitti amma, dermiş, sıcakları tahammül edilir gibi değil. Trenimiz durunca şöyle bir serin yer, bir deniz havast aradım amma mubarek memlekette ne gezer öyle şeyler? Sonra, nedir o Fransız polislerinin cakası? ..”

Seyyah, bakmış ki, bu çenesi düşük herif karşısında söze devam imkânı yok. Nihayet onu susdurmak için şu çareye baş vurmuş:

“—Zatı âliniz, demiş, galiba coğrafyayı iyi biliyorsunuz? ..”

Bizim boş boğaz, bu suale de hemen atılmış:

“ — Evet, demiş, uzaktan minareleri pek şirin görünüyordu. Hele Kral sarayının bulunduğu tepe.. Hakkaten şahane.. Fakat Beyefendi, aksilik olacak, o gün deniz pek dalgalı idi, vapurumuz iskeleye bir türlü yanaşamadı da o güzel beldeyi doya doya gezmek nasip olmadı bendenize! ..”

* * *

Merhum Fikret tevekkeli dememiş:
“İnsan melek olsaydı, cihan Cennet olurdu...”

“**Ayetler**” den:

DUALAR

Çoban, ihtiyara iki üç günde bir uğrardı; bir çamçak sütle bir çavdar somunu getirir ve onun duasını alırdı.

Bir gün yine böyle oldu; fakat çoban keçi südü yerine koyun südü ve ekme olarak buğday ekmeği getirdi. İhtiyar, elini delikanlının omuzuna koydu; duasını tekrarladı :

— *Sürünün südü bol olsun oğul !*

Çoban :

— *Baba, dedi, hep böyle dua ediyorsun. Sana yeniden gelmeğe başlıyalı iki yaz oldu.. Sürümün südü o kadar çağaldı ki sağmaya yetişemiyorum ve koyacak kap bulamıyorum... Artık bana başka türlü dua et.*

Ve biraz durduktan sonra, yüzü yerde ve kızarmış, sesi alçak :

— *Bana Ayşe için dua et ! Dedi.*

İhtiyar, ışıklı bir gülümsemeyle gülümsüyerek :

— *Bütün Ayşeleri sana verdim, dedi, yalnız, Fatmalara dokunma !*

Arif Nihat

Diye... Sonra, bugünün sinir doktorları da, büyük şehirlerde yaşayanlar arasında derece derece deli nisbetinin hergün biraz daha arttığını söyleyorlar.. Sorartm size, karşınıza bu ayarda herifler çıkarsa — ki sürüsüne bereket onlara her yerde raslanır! — en sağlam sinirli birisi olsanız bile çileden çıkmamağa imkân var mı ?

NACİ HAKVERDİ

KUÇUK Hikâye :

YAVUKLU

Yazan : H. H.

Hüseyin, içi titriyerek, beyinin okuduğu kâğıda bakıyordu. Manasını tamamiyle anlayamadığı bir çok sözlerden sonra "elli günlük izin" kelimelerini eşittiği zaman, sevinci yaş olup gözlerinden aktı..

*
**

Dört yıllık hasretin acısı kolay kolay dinermi ?.

Tam dört yıl köyünden hiç bir haber alamamıştı. Anası onu unutmamacaktı amma, kim bilir ?.

Hüseyin, kötü endişelere kapılmamıştı. Cephede bulunduğu iki sene içinde hiç bir gün ümitsizlenmemişti : Yavuklunun ince bir sis arkasından gülümseyen gözleri ona en büyük metaneti vermişti..

Sonra; emir neferi olarak beyinin evinde bulunduğu şu iki sene içinde de her gün başka bir teselli bulmuş, avunmuştu. Hanımları iyi kalpli insanlardı; onun gizli derdine hürmet etmeği bilmişlerdi. Ne zaman arzu etse, bir türlü cevabı gelmiyen uzun mektupları yazmaktan çekinmezlerdi. Geceleri dertli kavalıyla yanık gönlünü üflerken, kabil olduğu kadar, onu acılarıyla baş başa bırakmaya dikkat ederlerdi..

*
**

Fadimesine iyice bir hediye götürmek isliyordu, fakat ne fayda cebinde bir buçuk liradan başka parası yoktu. Beyi bir hafta evvel yeni bir pantolon vermişti. Onu satsa bir kaç lira ederdi amma, Hüseyin Fadimesine üstündeki eski pantolonla görünmek istemiyordu.

Kavalı vardı. Vakıya ıssız gecelerde gönül yoldaşı oluyordu; fakat ya-

vuklusundan daha kıymetli değildi ya!

Hüseyin; bu bağı yanık kamışın bir kaç kuruş edebileceğini düşündü. Onu tanıdığı bir askere sattı, Fadimesine bir çift küpe ile iki dizi boncuk alabildi..

*
**

Elinden gelse, güneşi çekip bir an evvel ufkun ardına gömecekti; o kadar sabırsızlanıyordu !

Torbası, battaniyesi hep hazırды. Fadime için aldıklarını küçük hanımının verdiği ipeklilere sarmış, binbir ihtimamla çantasının ortasına yerleştirmişti. Artık geceyi beklemekten başka yapacak işi yoktu. Fakat sevinci onu durduruyor muydu ?.

Gün batıp ta yıldızlar ışıldayınca kadar sekiz on defa çantasını döktü, yavuklusuna vereceği hediyeleri tekrar tekrar sevip okşadı..

*
**

Kompartimanın tahta kanepeleri üstünde tatlı hülyalarla geçen bir geceden sonra, Hüseyin, sabahın ilk ışıklarıyla yıkanan tarlaları, kıvrıla kayıp giden başı dumanlı treni seyrederken yine hep köyünü düşünüyordu :

Fadimenin babası, ölüm döşeginde, Hüseyini çağırılmış ve hayata gözlerini kapamadan bir kaç dakika evvel, kızını bu temizkalpli delikanlıya nişanlamıştı.

Fadime köyün en güzel kızıydı. Saçının her örgüsünde bir gönül sürüklenirdi. Muhtarın oğlu bile ona vurgundu; babası Hüseyine vermeseydi, bir çiftlik bahasına da olsa Fadimeyi almaya razı idi.

Hüseyinle Fadimenin nişanına köyde herkes başka bir mana vermişti. Süleyman ustanın, biricik kızını, zengin bir ağa oğluna vermeyip te kendi halinde bir rençbere nişanlaması, günlerce, kahvenin dedi kodu mevzuu olmuştu. Herkes bir şey söylemiş, her ihtiyar ortaya başka bir fikir atmıştı. Kimi : — Hüseyinin babası, ölürken Süleyman ustadan söz almış! diye işi kesdirip atmak istemiş; kimi : — Hüseyinle Fadime iki yıldır sevişiyorlarmış. Kızın babası, meseleyi tatlıya bağlamak için bu işi yapmış olmalı demişti.

Köyde Hüseyinin gözüne diken gibi batan yalnız bir kişi vardı : Muhtarın oğlu! Bu delikanlı hakkında bir çok şeyler eşitmişti. Fadimesinde gözü olduğunu biliyordu. Hatta yavuklusu da bir iki kere ondan şikâyet etmiş :

— Muhtarın oğlu yolunu kesip benimle konuşmak istiyor Hüseyin, akşam vakıtları tek başıma pınara gitmiye korkuyorum ! demişti.

Fakat Hüseyin Fadimesinden emindi. Dağlardaki kayalar kadar muhtarın oğlu olsa; her delikanlı, suyu gibi köpürüp yolunu kesse o yine Hüseyininden vazgeçmezdi..

Ah, asker olmasaydı..

Eğer tam o sırada askerliğe çağırılmasaydı düğünlerini baharda yapacaklardı.

Dağ çiçekleri kadar basit ve masum arzuları vardı : Şeker pınarlarından su içmeye gidecekler, düğün üstünde türkü söylecekler, harmanın koyu gölgesinde saatlerce konuşacaklar, uyuyacaklardı..

Fadime ant ederdi :

— Bizi ölümden gayrı hiç bir şey ayıramaz Hüseyin !

Askere gittikten sonra köyünden ancak iki mektup almıştı, Ondan sonra ne kadar mektup yazdı, nekadar haber yolladı ise hepsi cevapsız kalmıştı. Asker arkadaşlarından bir çoğu da aynı vaziyette bulunduğu için Hüseyin müteselli oluyordu. Yıllarca hiç bir haber almadığı halde, sılaya gidip cebinde düğün "yazma"sıyla dönen ne kadar mes'ut nişanlı vardı!

**

Tepeyi aşta köyünün siyah damlarını görünce kendini tutamadı, yol üstündeki kayaların birine oturdu, bir çocuk içliliği ile hıçkıra hıçkıra ağladı...

Fadimesi işte şu karşıdaki evlerin birindeydi. Şu saatte, her şeyden bihaber, belki çul yamalıyor, belki de nişanlısını düşünerek yanık yanık türküler mınıldanıyordu..

Ya anası? Ya küçük hemşiresi Zeynep?

Hüseyin yeni bir kuvvetle yerinden doğruldu, bir kuş hafifliği ile, köyüne, güzel yavuklusuna koşmaya başladı..

**

— Ne? Hüseyin, sen misin?

— Benim ya Ömer ağa? İnana-mıyor musun?

— . . . . .

— Ne yapalım, yolculuğu biraz uzattık amma işte sonunda yine kolayımı bulup geldik..

— . . . . .

— Niye öyle efkârlandın Ömer ağa? Ha?

— Biz seni şehit oldu diye haber aldık..

— Ya? Halbuki sağım, değilmi?

— . . . . .

— Bizimkiler nasıl Ömer ağa? Anam, Zeynep.. Sonra, Fadime?

— Niye susdun ağa?. Fadimeye bir hal mı oldu yoksa?.

— Allah etmesin Hüseyin, öyle kötü şeyleri aklına getirme. Haydi sen doğru kahveye git; evdekiler birden bire görürlerse iyi olmaz, ben gideyim onlara münasip bir dille haber vereyim...

Ömer ağa geniş adımlarla yanından uzaklaştı. Hüseyin. — Fadimesine heyecandan birşey olur korkusuyla — ister istemez kahveye doğru yöneldi.

.....

— Fadime!

— Amanın uşak!..

Yavuklusu; şeytan görmüş gibi yüzünü kapıyor, kurşundan kaçır gibi kendini büyük bir evin büyük kapısından içeri atıyor..

**

— Ne o Hüseyin, yol mu bozuldu?

— Hayır Beyim..

— Hastalandın mı?.

— Hayır beğim, bir yerimin ağrıdığı yok!

— E, neye böyle on gün içinde geri döndün? şu hesapça köyünde bir gün bile kalmamış oluyorsun..

— Öyle icap etti beyim..

— Köyüne gittin mi?

— Gittim..

— Niçin hemen geri döndün? Sende bir hal var Hüseyin, gözlerin neden öyle kıpkırmızı?. Anlatsana yavrum, yoksa Allah etmesin bir ölen mi var?.

— Anam ölmüş beyim.. Ama ben onun için dönmedim..

— Yavuklun sağ ya?.

Cebinden mendilini çıkarıyor, ağlamaktan şişen gözlerini siliyor:

— Keşke o da öleydi Beyim...

.....

— Muhtarın oğlu nihayet bana yapacağımı yaptı beyim.. Dönerken Ömer ağanın kâtibinden bütün olanı biteni öğrendim. Ben asker olduktan bir sene sonra köyde şehit olduğumu yaymışlar. Muhtar; Hüseyin adlı başka bir köylünün künyesini ele geçirip Fadimeye yollamış. Yavuklumu ölüme iyice inandırdıktan sonra, — iki yıl evvel — oğluna almış..

Zaten, gözü çıkmasının gözü vardı kızda!

.....

— Şu küpelerle boncukları bizim küçük hanıma verirmisin beyim?. Köyümden ona daha başka hediyeler getirmek isterdim amma, ne yapayım kalamadım ki...

Sınıfta

Basıldığı ve idare edildiği yer :
Adana : TÜRK SÖZÜ Matbaası.

Sahibi ve yazı işleri Mü. Hamdi Hakverdi
Umumî neşriyat Mü. Reşat Sadi

Abone Şartlarımız

Yurdumuzun bir çok köşelerinden, mecmuamıza abone olmak arzusunda bulunanların, abone şartlarımızı soran mektuplarını alıyoruz. Bu kıymetli alâkadan çok mütehasşis olmaktayız.

KIRKPINAR ın senelik abonesi 240, altı aylığı 120 kuruştur.

Cam uclu mürekkepli kalemler

Pek kullanışlı bir hale getirilmiş ve muhtelif model ve zarafette olan bu kalemler Adana "Mehmet Sadık,, kırtasiye mağazasında pek ucuz fiatla teminatlı olarak satılmaktadır..

Fırsatı Kaçırmayınız!.

KAN KUVVET ŞURUBU

Sirop Hemo - Forcine

Kansızlığa, iştihatsızlığa, dermansızlığa karşı yegâne ilâçtır..